

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 เกาะฮ่องกง (Hong Kong Island) เกาลูน (Kowloon) และนิวเทริทอรี (New Territories) เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีน¹ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะเป็นพื้นดินยื่นล้ำเข้าไปในทะเลจีนใต้ เนื้อที่ประมาณ 1,076 ตารางกิโลเมตร มีเกาะล้อมรอบประมาณ 235 เกาะ มีพลเมืองอาศัยอยู่ประมาณ 3,650 คน และมีชาวประมงอาศัยอยู่บนเรือรอบ ๆ ชายฝั่งอีกประมาณ 2,000 คน ปัจจุบันมีพลเมืองประมาณ 5.9 ล้านคน ส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีน² เมื่อดูจากแผนที่โลกแล้วจะพบว่าดินแดนฮ่องกงตั้งอยู่ระหว่างทวีปยุโรปกับตะวันออกไกล (Far East) หรือทวีปเอเชียในปัจจุบัน พ่อค้าชาวยุโรปที่ต้องการจะไปค้าขายในตะวันออกไกลจะต้องมาพักที่เมืองแคนตัน (Canton) เพื่อให้ลูกเรือได้พักผ่อนและจัดหาเสบียงอาหารเตรียมไว้เดินทางต่อไป ทำให้มีการค้าขายระหว่างพ่อค้าชาวยุโรปกับพ่อค้าจีน³ (Co - Hong) เมืองแคนตันจึงกลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญ พ่อค้าชาวยุโรปที่มีความพยายามจะเปิดการค้ากับจีนมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 และภายหลังกลายมาเป็นผู้มีอิทธิพลทางการค้าและการปกครองในดินแดนฮ่องกง คือ พ่อค้าชาวอังกฤษ

---

¹ E.J.Eitel, Europe in China, (Hong Kong : Oxford University Press 1983), pp.1-18.

² Hugh Witt, Hong Kong 1993, (Hong Kong : Government Information Services 1993), pp. 238-239.

³ William McGurn, Perfidious Albion : The Abandonment of Hong Kong 1997, (Washington : Ethics and Public Policy Center 1993), pp.18-19.

ซึ่งได้เข้ามาค้าขายกับจีนในนามของบริษัท อีสอินเดีย 4 (East India Company) โดยเป็นผู้ผูกขาด (monopoly) ในการค้าขายกับจีน สินค้าสำคัญที่จีนขายให้แก่บริษัทอีสอินเดีย ได้แก่ ผ้าไหม (silk) เครื่องลายคราม (procelain) และ ชา (tea) โดยเฉพาะอย่างยิ่งชา เป็นสินค้าที่ประเทศตะวันตกต้องการเป็นอย่างมาก 5 สินค้าที่บริษัทอีสอินเดียขายให้แก่จีน คือ เงิน (silver) แต่สินค้านี้กลับไม่ค่อยได้รับความนิยมจากชาวจีนมากนักจึงได้หาสินค้าใหม่ ๆ และพบว่าสินค้าที่ชาวจีนชอบมากที่สุดคือ ฝิ่น 6 (Opium) โดยนำฝิ่นเข้าไปขายในจีนและมีปริมาณการนำเข้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ 7 เป็นเหตุให้มีชาวจีนติดฝิ่นเป็นจำนวนมากและเป็นการทำลายเศรษฐกิจของจีนโดยรวม ในขณะนั้นจีนเห็นว่า การค้าฝิ่นเป็นเรื่องผิดกฎหมาย 8 จึงได้ส่งกองทหารเข้าปราบปรามอย่างเด็ดขาด โดยจับกุมผู้ขายฝิ่น ผู้เสพฝิ่น และบังคับให้ผู้ที่นำฝิ่นเข้ามาขายในจีนหาความตกลงว่าจะไม่นำฝิ่นเข้ามาขายอีก 9 สร้างความไม่พอใจให้กับ

---

4 E.J.Eitel, Europe in China, P.12.

5 William McGurn, Perfidious Albion : The Abandonment of Hong Kong 1997, P.19.

6 Hugh Witt, Hong Kong 1993, P.389.

7 William McGurn, Perfidious Albion : The Abandonment of Hong Kong 1997, pp. 20-21. โดยในต้นศตวรรษที่ 18 มีการนำเข้าฝิ่นประมาณ 200 ฝืน (chest) ต่อปี เมื่อสิ้นปี ค.ศ.1821 มีการนำเข้าฝิ่นถึง 5,000 ฝืน และในปี ค.ศ.1831 มีการนำเข้าฝิ่นถึง 16,500 ฝืน จนกระทั่งในปี ค.ศ.1840 มีการนำเข้าฝิ่นมาถึง 40,000 ฝืน

8 Charles Collins, Public Administration in Hong Kong, (London : Royal Institute of International Affairs 1975), P.11.

9 Rudolf Bernhardt., "Hong Kong" in Encyclopedia of Public International Law : 12 Geographic Issues, (Netherlands : Elsevier Science Publisher B.V.1990), P.138.

อังกฤษเป็นอย่างมาก ในปี ค.ศ.1834 การผูกขาดการค้าของบริษัท อีสอินเดียได้สิ้นสุดลง ทำให้การค้าที่เมืองแคนตัน เป็นไปโดยเสรี และศูนย์กลางการค้าจีนจึงต้องย้ายไปอยู่ที่เกาะ ลินติน . (Lintin Island) อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการดูแลผลประโยชน์ทางการค้าของ อังกฤษในจีน อังกฤษได้ประกาศใช้กฎหมายการค้ากับจีนและอินเดีย โดยกำหนดให้แต่งตั้งผู้ดูแลผลประโยชน์ทางการค้า¹⁰ (Superintendents of Trade) ผู้ดูแลผลประโยชน์ทางการค้าของอังกฤษที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดคือ กัปตัน Charles Elliot ซึ่งต่อมาภายหลังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทูตผู้มีอำนาจเต็ม (Plenipotentiary) กัปตัน Charles Elliot ได้พยายามผลักดันให้มีการค้าจีนมากยิ่งขึ้น แต่ก็ได้รับการต่อต้านจากจีนอย่างมากเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าว อังกฤษได้เสนอทาสันธิสัญญาทางการค้ากับจีนหรือให้จีนยกเกาะให้อังกฤษเพื่อทำการค้าได้โดยเสรี แต่จีนได้ปฏิเสธ ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1840 กองทหารประจำการในต่างประเทศของอังกฤษได้ยกมาถึงจีนจึงเปลี่ยนท่าทีหันมาเจรจากับอังกฤษ ในที่สุดได้มีการทำสนธิสัญญาชว่นปี (Chuenpi Convention 1840) ยกเกาะฮ่องกงให้อังกฤษแต่จีนไม่ได้อำนาจคืน¹¹ ในวันที่ 26 มกราคม ค.ศ. 1841 Sir Gordon Bremer ผู้บังคับการเรือรบอังกฤษจึงยกกองทหารขึ้นเกาะฮ่องกงพร้อมกับธงชาติอังกฤษ (Union Jack) มาปักในเกาะฮ่องกงเพื่อแสดงว่าเกาะฮ่องกงเป็นของอังกฤษ¹² ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1841 Sir Gordon Bremer และกัปตัน Charles Elliot ทูตผู้มีอำนาจเต็มของอังกฤษในตะวันออกไกลได้ประกาศว่า "เกาะฮ่องกงเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของอังกฤษตามความตกลงระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงของจีน (High Officers of the Celestial) กับศาลอังกฤษ (British Courts) ผู้ที่อยู่อาศัยในเกาะฮ่องกงมีสถานะเป็นบุคคลในบังคับอังกฤษ (British Subjects) และต้องจงรักภักดีต่ออังกฤษ"¹³ ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์

¹⁰ Charles Collins, Public Administration in Hong Kong, P.6.

¹¹ Hugh Witt, Hong Kong 1993, P.389.

¹² Charles Collins, Public Administration in Hong Kong, P.23.

¹³ รายละเอียดโปรดดู Proclamation to the Chinese Inhabitants of Hong Kong 1 February 1841, ภาคผนวก หน้า 208

ค.ศ. 1841 กัปตัน Charles Elliot ได้ประกาศว่า "จีนได้ยกเกาะฮ่องกงให้อังกฤษแล้ว อังกฤษจึงจำเป็นต้องจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหาร"¹⁴ จีนจึงส่งกองทหารเข้าทำการขัดขวาง ทำให้เกิดสงครามขึ้นเรียกว่า สงครามฝิ่น (Opium War) ผลของสงครามปรากฏว่า จีนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้และได้ทำสนธิสัญญากับอังกฤษมีชื่อว่าสนธิสัญญานานกิง ค.ศ. 1842 (Treaty of Nanking 1842) และได้มีการให้สัตยาบันแล้วเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 1843¹⁵

ในปี ค.ศ. 1856 เรือ Arrow ซึ่งเป็นเรือของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเกาะฮ่องกงได้ จดทะเบียนเรือที่นั่น และทำการค้าภายใต้ธงอังกฤษ (British Flag) ที่เมืองแคนตัน ถูกเจ้าหน้าที่ของเมืองแคนตันยึดเรือและชักธงลง อังกฤษไม่พอใจกับการกระทำดังกล่าวจึงส่งกองทหารเข้าไปยึดครองเมืองเทียนสิน จีนยอมแพ้และได้ทำสนธิสัญญาเทียนสิน (Treaty of Tientsin 1858) โดยกำหนดให้อังกฤษมีเอกสิทธิในการแต่งตั้งผู้แทนทางการทูตประจำกรุงปักกิ่งได้ แต่สนธิสัญญานี้ไม่มีมีการให้สัตยาบัน เนื่องจากในปี ค.ศ. 1860 Sir Frederic Bruce ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการดินแดนปกครองของอังกฤษถูกกองทหารจีนลอบยิงเสียชีวิตขณะเดินทางไปกรุงปักกิ่ง เพื่อให้สัตยาบันและดำรงตำแหน่งเป็นผู้แทนทางการทูตของอังกฤษประจำกรุงปักกิ่ง¹⁶ อังกฤษจึงส่งกองทหารเข้ายึดเมืองเทียนสินและจีนได้ส่งกองทหารเข้าต่อ ด้านกลายเป็นสงครามผลปรากฏว่าจีนเป็นฝ่ายแพ้สงคราม และได้ตกลงทำสนธิสัญญากับปักกิ่ง ค.ศ. 1860 * (Treaty of Peking 1860)

¹⁴ รายละเอียดโปรดดู Proclamation of Captain Elliot 2 February 1841, ภาคผนวก หน้า 210.

¹⁵ Charles Collins, Public Administration in Hong kong, pp. 42-43. รายละเอียดของสนธิสัญญานานกิง ค.ศ. 1842 โปรดดูภาคผนวก หน้า 211.

¹⁶ Ibid., pp. 88-92.

* รายละเอียดของสนธิสัญญากับปักกิ่ง ค.ศ. 1860 โปรดดูภาคผนวก หน้า 216.

ในต้นปี ค.ศ. 1898 อังกฤษได้ขอเช่านิวเทริทอรี ซึ่งเป็นดินแดนที่อยู่เหนือเกาะลูน
 ซันไปจนประชิดติดพรหมแดนของจีน รวมเกาะอีก 235 เกาะจากจีน โดยอ้างว่าเพื่อเป็น
 การป้องกันกองทัพจีน ญี่ปุ่น รัสเซีย ฝรั่งเศส และเยอรมัน รุกรานเกาะฮ่องกงและ
 เกาะลูน 17 นอกจากนี้ อังกฤษประสพอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบังคับใน
 Walled City และคัดค้านการตั้งป้อมทหาร (fort) ของจีนในพื้นที่รอบนอก เพราะอาจจะ
 แทรกแซงการดำเนินการของอังกฤษได้ 18 อีกทั้งอังกฤษกับจีนมีผลประโยชน์ขัดกันในเรื่อง
 การเก็บภาษีสินค้าต่าง ๆ โดยจีนได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่การค้าท้องถิ่นขึ้นที่ Walled City ชื่อว่า
 "The Hong Kong Blockade" ทาหน้าที่เก็บภาษีดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งมี ทาหน้าที่
 อังกฤษนำสินค้าเข้าไปขายในจีนยากยิ่งขึ้น 19 ประกอบกับเกาะ Gap Rock ซึ่งอยู่ทางตะวันตก
 เฉียงใต้ของเกาะฮ่องกงเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับตั้งประภาคาร (lighthouse) อังกฤษและ
 จีนได้ทำการเจรจากัน ปัญหาสำคัญที่ทั้งสองฝ่ายเจรจากันคือ กำหนดเวลาการเช่า เขตแดน
 เขตอำนาจของจีนใน Walled City ภาษีศุลกากร (Customs) และเกาะ Gap Rock
 ซึ่งในที่สุดก็ตกลงกันได้ ยกเว้นเรื่องเขตแดนเพียงเรื่องเดียวซึ่งจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการร่วม
 กันทำการปักปันเขตแดนอย่างถูกต้องต่อไป 20 อังกฤษและจีน จึงได้ทำสนธิสัญญาปักกิ่ง ค.ศ.
 1898 (Treaty of Peking 1898) และให้สัตยาบันแล้ว 21

17 Hugh Witt, Hong Kong 1993, P.390.

18 Peter Wesley - Smith, Unequal Treaty 1898-1997 : China, Great Britain and Hong Kong's New Territories, (Hong Kong : Oxford University Press 1983), pp.17-18.

29 Ibid., pp.19-20.

20 Ibid., pp.33-44.

21 Ibid., P.46. รายละเอียดของสนธิสัญญาปักกิ่ง ค.ศ.1898 โปรดดูภาคผนวก

ในวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1898 อังกฤษได้ตรากฎหมายภายใน (Order in Council) อนุมัติการสนธิสัญญาปักกิ่ง ค.ศ. 1898 และประกาศว่านิเวทรินทอรีเป็นส่วนหนึ่ง (part and parcel) ของฮ่องกง 22 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเกาะฮ่องกง เกาะลูนและนิเวทรินทอรี มีชื่อเรียกว่าฮ่องกง (Hong Kong) หรือดินแดนฮ่องกง (Hong Kong Territory)

สนธิสัญญาดังกล่าวข้างต้นเป็นรากฐานให้อังกฤษมีสิทธิปกครองดินแดนฮ่องกง โดยในการปกครองนั้นอังกฤษได้กำหนดให้ Letters Patent และ Royal Instructions เป็นธรรมนูญการปกครอง * มีผู้ว่า (Governor) เป็นผู้มีอำนาจปกครองและทำหน้าที่บริหารมีสภาพนิติบัญญัติและสภาพบริหารทำหน้าที่ร่วมกันในการตรากฎหมาย มีศาลยุติธรรมทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีแต่ไม่มีอำนาจพิพากษาคดีถึงที่สุด และสามารถทำการค้าระหว่างประเทศได้ด้วยตนเอง ส่วนการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการป้องกันดินแดนฮ่องกงอยู่ในความรับผิดชอบของอังกฤษ ในด้านเศรษฐกิจ คนฮ่องกงหรือชาวฮ่องกงมีความสามารถทางการค้าอยู่แล้ว เมื่ออังกฤษนำระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) มาใช้ในดินแดนฮ่องกง จึงทำให้มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากจนกระทั่งในปัจจุบันดินแดนฮ่องกงได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการค้า - การลงทุนและการเงินระหว่างประเทศที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคนี้ 23 แม้ดินแดนฮ่องกงจะมีความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่ปัจจัยพื้นฐาน เช่น น้ำ เครื่องอุปโภคบริโภคและวัตถุดิบที่จะต้องใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการอยู่รอดของดินแดนฮ่องกง ยังต้องนำ

---

22 Peter Wesley - Smith, Constitutions of Dependencies and Special Sovereignties : United Kingdom, British Dependent Territories and Hong Kong, (New York : Ocena Publication 1992), P.6.

* รายละเอียดโปรดดูภาคผนวก หน้า 227 - 246.

23 Hugh Witt, Hong Kong 1993, pp.45-46, 61-66.

เข้าจากจีนเป็นส่วนใหญ่ หรือผู้ประกอบการบางรายได้ย้ายถิ่นฐานเข้าไปตั้งโรงงานในจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเศรษฐกิจ (Economic Zone) ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายลงได้มาก ในขณะที่จีนก็ได้ประโยชน์จากการขายสินค้าให้กับดินแดนฮ่องกงและได้เงินตราต่างประเทศเข้ามาถือไว้ ด้วยเหตุนี้อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับดินแดนฮ่องกงมีลักษณะเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกัน²⁴ เนื่องจากการที่คนฮ่องกงหรือชาวฮ่องกงอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมานาน ทำให้เกิดความวิตกกังวลถึงอนาคตตนเองและเริ่มมีการอพยพไปหาถิ่นที่อยู่ใหม่ในต่างประเทศ รวมทั้งลดระดับการลงทุนในดินแดนฮ่องกงและเข้าไปลงทุนในต่างประเทศที่ให้ถิ่นที่อยู่ถาวร ทำให้กระทบถึงระบบเศรษฐกิจโดยรวม จึงได้มีการเรียกร้องให้อังกฤษเจรจากับจีนกำหนดอนาคตของดินแดนฮ่องกงให้ชัดเจน²⁵ การเจรจาเริ่มต้นในปี ค.ศ. 1982 และสิ้นสุดในปี ค.ศ. 1984 พร้อมกับจัดทำประกาศร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาฮ่องกง ค.ศ. 1984 โดยกำหนดให้ดินแดนฮ่องกงเป็น A High Degree of Autonomy มีระบบสังคมและเศรษฐกิจทุนนิยม และคนฮ่องกงหรือชาวฮ่องกงยังคงดำเนินชีวิตต่อไปโดยไม่เปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 50 ปี ในปี ค.ศ. 1985 อังกฤษและจีนได้ให้สัตยาบันประกาศร่วมฉบับดังกล่าวแล้ว ในการโอนดินแดนฮ่องกงคืนให้จีนนั้น ทั้งสองฝ่ายได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมพิจารณาร่างธรรมนูญการปกครอง ซึ่งการยกร่างได้แล้วเสร็จในปี ค.ศ. 1990 และสภาประชาชนแห่งชาติจีนได้ให้ความเห็นชอบแล้ว จึงได้ประกาศเป็นธรรมนูญการปกครองฮ่องกง ค.ศ. 1990 โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1997 ซึ่งในการยกร่างธรรมนูญการปกครองดังกล่าว ทั้งอังกฤษและจีนมีปัญหาขัดแย้งกันมากเกี่ยวกับการปฏิรูปประชาธิปไตย โดยอังกฤษต้องการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติโดยตรง แต่จีน

²⁴ Ibid., P.24.

²⁵ Joseph Y.S.Cheng, Hong Kong in Search of a Future, (Hong Kong : Oxford University Press 1984), P.5.

ไม่ยินยอม²⁶ ในที่สุดทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกำหนดไว้ในธรรมนูญการปกครอง ค.ศ. 1990 ว่า จีนจะยินยอมให้มีการเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกในปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นไป โดยเริ่มจากจำนวน 6 คน และในปี ค.ศ. 2004 จะเพิ่มเป็น 30 คน อย่างไรก็ตามก่อนที่จะถึงวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1997 อังกฤษได้พยายามที่จะบังคับให้มีการเลือกตั้งภายในปี ค.ศ. 1994-1995 แต่จีนไม่ยินยอมเนื่องจากเป็นการไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในประกาศร่วมดังกล่าวข้างต้น ทั้งสองฝ่ายได้เปิดการเจรจาแก้ปัญหาในเรื่องนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มว่าการเจรจาจะล้มเหลว เพราะว่าเมื่อปลายเดือนธันวาคม ค.ศ. 1993 ผู้ว่าฮ่องกง นายคริส แพทตัน ได้เสนอกฎหมายปฏิรูปการเลือกตั้งให้สถาบันนิติบัญญัติพิจารณา²⁷

จากความเป็นมาของดินแดนฮ่องกงดังกล่าวมีปัญหาที่จะต้องศึกษา ดังนี้

1. สนธิสัญญาที่จีนทำกับอังกฤษเป็นการยกดินแดนหรือเช่าดินแดน เป็นสนธิสัญญาที่ไม่เป็นกรรมหรือไม่ มีผลทางกฎหมายอย่างไร
2. ประกาศร่วมระหว่างอังกฤษกับจีนเกี่ยวกับปัญหาฮ่องกงเป็นการสืบทอดหรือไม่ในเรื่องใด ในช่วงก่อนที่จะมีการโอนดินแดนฮ่องกงให้กับจีน มีการปฏิรูปประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไร

---

²⁶ Ian Scott, Political Change and The Crisis of Legitimacy in Hong Kong, (Honolulu : University of Hawaii Press 1989), pp.284-298.

²⁷ Louise do Rosario, "Britain pushes ahead with minor reforms," Far Eastern Economic Review, (9 December 1993) : 14. and "Incoming Fire Colony braces for China's response to reform plans," Far Eastern Economic Review (16 December 1993) : 17,20. and "Patten dares China by publishing reform bill," Bangkok Post, (16 December 1993) : 8.

3. สถานะทางกฎหมายของดินแดนฮ่องกงตามกฎหมายระหว่างประเทศ และตามรัฐธรรมนูญการปกครองในปัจจุบันและภายหลังการเข้าสิ้นสุด เป็นอย่างไร

4. สถานะทางกฎหมายของบุคคลในเรื่องสัญชาติ สิทธิเสรีภาพและทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในเขตการบริหารพิเศษฮ่องกง เป็นอย่างไร

2. สมมุติฐานของการศึกษา

1. สนธิสัญญาที่จีนทำกับอังกฤษจะเป็นการยกดินแดนหรือเช่าดินแดน และจะเป็นสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ พิจารณาจากเจตนาของรัฐภาคี ข้อเท็จจริงที่เป็นมูลเหตุที่ต้องมีการทำสนธิสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศขณะนั้น แม้จะเป็นสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมแต่ก็มีผลผูกพันอังกฤษและจีน ทำให้อังกฤษมีอำนาจปกครองดินแดนฮ่องกง และอังกฤษกำหนดให้ดินแดนฮ่องกงปกครองตนเอง สามารถทำสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศในทางการค้าได้ด้วยตนเอง เว้นแต่ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการป้องกันดินแดนฮ่องกงที่ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของอังกฤษ

2. ประกาศร่วมระหว่างอังกฤษกับจีนเกี่ยวกับปัญหาฮ่องกง ค.ศ. 1984 เป็นการสืบสิทธิของจีนต่อจากอังกฤษ ทำให้จีนมีอำนาจปกครองดินแดนฮ่องกง โดยกำหนดให้ดินแดนฮ่องกงมีสถานะเป็นเขตการบริหารพิเศษ มีการปกครองตนเอง สามารถทำสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศในทางการค้าได้ด้วยตนเอง เว้นแต่ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการป้องกันดินแดนที่ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของจีน สำหรับสัญชาติ สิทธิเสรีภาพของบุคคลและทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในเขตการบริหารพิเศษอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นกฎหมายภายในในเขตการบริหารพิเศษตามประกาศร่วมฉบับนี้ และรัฐธรรมนูญการปกครอง ค.ศ. 1990 เว้นแต่จีนจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

3. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

เนื่องจากอังกฤษและจีนมีความสัมพันธ์ต่อกันมาเป็นเวลานาน มีการทำสนธิสัญญาต่อกันหลายฉบับ ดังนั้น ในการศึกษาถึงสถานะทางกฎหมายของดินแดนฮ่องกงจึงจำกัดศึกษาเฉพาะในเรื่องลักษณะของดินแดน การปกครอง พลเมืองและทรัพย์สิน โดยจะแบ่งออกเป็น 6 บท บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 จะศึกษาถึงที่มาทางกฎหมายของดินแดนฮ่องกงในกฎหมายระหว่างประเทศตามสนธิสัญญาที่อังกฤษกับจีนทำต่อกันว่ามีปัญหาอย่างไร ผลทางกฎหมายเป็นอย่างไร บทที่ 3 และบทที่ 4 จะศึกษาถึงสถานะทางกฎหมายของดินแดนฮ่องกงในปัจจุบันและอนาคต ใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นในเรื่องสถานะของดินแดนฮ่องกงตามกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบันและอนาคต และสถานะของดินแดนฮ่องกงตามธรรมนูญการปกครองในปัจจุบันและอนาคต สำหรับในบทที่ 5 จะศึกษาถึงสถานะทางกฎหมายของบุคคลและทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในดินแดนฮ่องกง ในกรณีสถานะของบุคคลจะศึกษาในเรื่องของสัญชาติและสิทธิเสรีภาพของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล ชาวต่างชาติ และผู้ลี้ภัย ในกรณีสถานะของทรัพย์สินจะศึกษาถึงทรัพย์สินของรัฐและของเอกชน ส่วนในบทที่ 6 จะเป็นบทสรุปและเสนอแนะ

วิธีการศึกษา ผู้เขียนจะยกประเด็นปัญหาในแต่ละหัวข้อขึ้นพิจารณาปรับบทข้อกฎหมาย ทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายภายใน และสนธิสัญญา โดยจะวิเคราะห์ควบคู่ไปกับหลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงผลทางกฎหมายของการยกดินแดนให้รัฐอื่นและการให้รัฐอื่นเข้าดินแดน
2. ทราบถึงลักษณะและผลทางกฎหมายของสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
3. ทราบถึงรูปแบบของดินแดนฮ่องกง รูปแบบของการปกครองและการบริหารกฎหมายและระบบกฎหมาย ความสามารถในการทำสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ ความสามารถในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งก่อนและหลังการเข้าสิ้นสุด และ

ผลกระทบที่มีต่อเสถียรภาพหรือความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยทำกับดินแดนฮ่องกงภาย
หลังการเข้าสิ้นสุด

4. ทราบถึงสัญชาติ สิทธิเสรีภาพ ของบุคคลและทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในเขตการ
บริหารพิเศษฮ่องกงภายหลังการเข้าสิ้นสุด